

Міністерство культури та інформаційної політики України
Комунальний вищий навчальний заклад
«Дніпропетровська академія музики ім. М. Глінки»
Дніпропетровської обласної ради

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор КВНЗ «Дніпропетровська
академія музики ім. М. Глінки» ДОР
Юрій НОВІКОВ

«11 » серпня 2021 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НОРМАТИВНОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«НАУКОВИЙ ПРАКТИКУМ З МИСТЕЦТВОЗНАВСТВА»**

Рівень вищої освіти – Третій (освітньо-творчий)

Ступінь вищої освіти – Доктор мистецтва

Галузь знань – 02 «Культура і мистецтво»

Спеціальність – 025 «Музичне мистецтво»

Освітньо-творча програма – «Музичне мистецтво»

**Дніпро
2021**

Розробники:

Терещенко Алла Костянтинівна, доктор мистецтвознавства, професор, професор кафедри історії та теорії музики КВНЗ «Дніпропетровська академія музики ім. М. Глінки» ДОР;

Гонтова Лариса Валеріївна – кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри історії та теорії музики КВНЗ «Дніпропетровська академія музики ім. М. Глінки» ДОР.

Рецензенти:

Редя Валентина Яківна, доктор мистецтвознавства, професор, професор кафедри історії світової музики Національної музичної академії України ім. П. І. Чайковського;

Варакута Марина Іванівна, кандидат мистецтвознавства, доцент, професор КВНЗ «Дніпропетровська академія музики ім. М. Глінки» ДОР.

Робочу програму нормативної навчальної дисципліни «Науковий практикум з мистецтвознавства» третього (освітньо-творчого) рівня вищої освіти (ступінь «доктор мистецтва») галузі знань 02 «Культура і мистецтво», спеціальності 025 «Музичне мистецтво» затверджено та введено в дію рішенням Вченої ради КВНЗ «Дніпропетровська академія музики ім. М. Глінки» ДОР (протокол № 1 від « 31 » серпня 2021 року).

Голова Вченої ради

Юрій НОВІКОВ

Робочу програму нормативної навчальної дисципліни «Науковий практикум з мистецтвознавства» третього (освітньо-творчого) рівня вищої освіти (ступінь «доктор мистецтва») галузі знань 02 «Культура і мистецтво», спеціальності 025 «Музичне мистецтво» розглянуто і схвалено на засіданні кафедри історії та теорії музики КВНЗ «Дніпропетровська академія музики ім. М. Глінки» ДОР (протокол № 1 від « 27 » серпня 2021 року).

Завідувач кафедри

Світлана ЩІТОВА

Робоча програма нормативної навчальної дисципліни «Науковий практикум з мистецтвознавства» відповідає тимчасовому стандарту третього (освітньо-творчого) рівня вищої освіти (ступінь «доктор мистецтва») галузі знань 02 «Культура і мистецтво», спеціальності 025 «Музичне мистецтво», освітньо-творчій програмі «Музичне мистецтво» 2021 року, навчальним планам підготовки здобувачів освітньо-творчого ступеня «доктор мистецтва» 2021/2022 навчального року, методичним рекомендаціям Міністерства освіти і науки України (лист 1/9-434 від 09.07.2018 року «Щодо рекомендацій з навчально-методичного забезпечення»).

Завідувач відділу аспірантури

Богдан ЖУЛКОВСЬКИЙ

1. Опис навчальної дисципліни

<i>Найменування показників</i>	<i>Галузь знань, спеціальність, освітня програма, рівень і ступінь вищої освіти</i>	<i>Характеристика навчальної дисципліни</i>
Кількість кредитів – 4	Галузь знань – 02 «Культура і мистецтво»	Нормативна
Загальна кількість годин – 120	Спеціальність – 025 «Музичне мистецтво»	Рік підготовки – 1-й (творча аспірантура)
Тижневих годин: аудиторних – 2 самостійної роботи аспіранта – 6	Освітньо-творча програма – «Музичне мистецтво»	Семестр – 2-й (творча аспірантура)
Співвідношення кількості аудиторних занять до самостійної роботи аспірантів – 1/3	Рівень вищої освіти – Третій (освітньо-творчий)	Практичні заняття – 30 годин
Вид контролю – залік	Ступінь вищої освіти – «доктор мистецтва»	Самостійна робота аспірантів – 90 годин

2. Мета, завдання, компетентності та програмні результати навчання

2.1. Мета – формування науково-мистецьких компетентностей, необхідних для практичного втілення та реалізації сучасних креативних ідей щодо розвитку мистецького простору на підґрунті ланки інтегративної мистецької освіти ВНЗ.

2.2. Завдання:

2.2.1. Інтегрувати та структурувати змістовий досвід здобувачів щодо дисциплін «Теорія мистецтв», «Еволюція художніх стилів», «Історія та теорія музики».

2.2.2 Розглянути сучасні форми мистецької та соціокультурної практики, визначити їх тезаурус , особливості існування та функціонал;

2.2.3. Окраслити сутність та специфіку науково-мистецького практикуму як інноваційної форми вищої мистецької освіти;

2.2.4. Визначити основні принципи опанування та власної побудови практичного оформлення мистецьких ідей, теорій, концепцій тощо;

2.3. Компетентності:

2.3.1. Загальні:

2.3.1.1. Здатність до пошуку, систематизації та критичного аналізу інформації з різних джерел.

2.3.1.2. Здатність спілкуватися з науковою / творчою спільнотою українською та іноземною мовами з метою презентації та обговорення результатів своєї наукової / творчої праці в усній / письмовій формі.

2.3.1.3. Усвідомлення необхідності та постійне дотримання норм наукової / творчої мистецької етики.

2.3.1.4. Здатність розробляти наукові / мистецькі проекти та керувати ними, складати пропозиції щодо фінансування наукових досліджень / творчих заходів, реєстрації прав інтелектуальної власності.

2.3.1.5. Здатність до участі в роботі дослідницьких / творчих мистецьких колективів на міжнародному рівні.

2.3.2. Фахові:

2.3.2.1. Здатність збирати, систематизувати та інтерпретувати матеріали для творчого мистецького проекту.

2.3.2.2. Здатність аналізувати музичні явища з погляду фундаментальних наукових / мистецьких принципів,

2.3.2.3. Здатність до реалізації завдань міждисциплінарних музикознавчих та культурологічних досліджень.

2.3.2.4. Здатність планувати й організовувати професійну та науково-інноваційну / творчу мистецьку діяльність у галузі музичного мистецтва, зокрема в ситуаціях, що потребують нових стратегічних підходів.

2.3.2.5. Здатність до креативної діяльності в інноваційній та науковій / творчій мистецькій сферах.

2.4. Програмні результати навчання:

2.4.1. Знати основні класичні та новітні музикознавчі і мистецтвознавчі концепції, фундаментальні праці з конкретної музичної спеціалізації, глибоко розуміти теоретичні та практичні проблеми у напрямі дослідження / творчості.

2.4.2. Уміти проводити огляд, критичний аналіз, оцінку та узагальнення різних наукових / творчих мистецьких поглядів у галузі дослідження / творчості, формулювати

2.4.3 Дотримуватись норм наукової / творчої мистецької етики при здійсненні наукової / художньої діяльності та реалізації мистецького проекту.

2.4.4. Планувати, ініціювати й здійснювати розробку дослідницько-інноваційних / мистецьких проектів, керувати роботою наукових / творчих колективів.

2.4.5. Ефективно комунікувати у науковому / творчому просторі, зокрема й міжнародному, для розв'язання різноманітних вузькоспеціальних і загальних завдань у мистецтвознавстві та міждисциплінарних досліджень.

2.4.6. Презентувати результати власних оригінальних творчих проектів / наукових досліджень державною та іноземною мовами в усній і писемній формах; продукувати та грамотно оформлювати різноманітні мистецькі проекти / наукові тексти відповідно до сучасних вимог.

2.4.7. Реалізовувати ефективні стратегії дослідницького / творчого мистецького самовдосконалення та обирати коректні засоби саморозвитку.

3. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Сутність концепту «мистецько-художня практика» .

Невизначеність поняття «сучасна художня практика». Витоки художньої практики та роль мистецькознавчого дискурсу у її формуванні. Сучасні художні практики як комплекс творів різних видів мистецтва, об'єднаних параметрами посткласики. Публічний простір взаємодії мас, «виробництво» індивідуальностей. Підвищений інтерес і публіки до квазіестетичного (чи "естезі"), феноменом "сенсорного голоду" як чинник активізації мистецькознавчого простору та його практичної спрямованості.

Тема 2. Основні форми художньої практики та їх стратегічні цілі

Перформативність та репрезентативність. Динамічні, процесуальні практики (інсталяція, акції, перформанси, флешмоби тощо), статичні (паблік-арт, стріт-арт), відеоарт і анімація, віртуальне середовище, традиційна та цифрова графіка та живопис, фотографія. Тотальна роль виконавства учасників. Особливий характер комунікації та неспецифічний простір. Особливості публічного простору та його агресії, реакція мистецтвознавців як навігаторів та режисерів. Різноманітні стратегії сучасного митця: залучання уваги, естетизація, створення зон психологічного комфорту. Раптовість та неочікуваність у структурі флеш-мобу.

Тема 3. Чинники креативних компетенцій учасника науково-мистецького практикуму.

Застосування елементів арт-мистецької журналістики та комунікації. Роль мистецькознавця у конвергенції мистецтва та цифрових технологій.

Тенденція до підкорення мистецького дискурсу меїдатехнологіям. Нетипові й контраверсійні практики та розширення меж мистецтва, руйнація кордонів між художнім та повсякденним – необхідність понятійної реакції арт-критиків, арт-просвітників, кураторів та менеджерів, виконавців на зрушенні всіх параметрів мистецького життя. Основні напрямки розвитку мистецькознавчої думки та засоби їх актуалізації у сучасній практиці.

Тема 4. Мистецьке кураторство та його види.

Кураторство як одна з основних форм соціокультурної активності мистецькознавця. Оформлення кураторства як самостійної професії (кінець 60-х рр. 20 в.). Різноманітність функцій куратора у сучасній культурі: куратор-менеджер, куратор-посередник, куратор-концептуаліст, куратор-засновник, куратор-медіатор, куратор-продюсер, куратор-експозиціонер, куратор-творець та ін. Реалізація проекту як основна мета діяльності куратора. Специфіка кураторства у концертно-виконавській, музейно-виставкової, галерейної діяльності, у сфері організації фестивалів, бієнале та ін.

Тема 5. Зміст мистецтвознавства у практичному спрямуванні

Система понять, опис та засоби аналізу мистецькознавчого дискурсу. Зміст основних концепцій, теорій та ідей сучасного мистецтвознавства. Творчий процес, творча особистість та її специфіка. Онтологія, гносеологія та аксіологія мистецтва. Інтерпретація художнього твору, її об'єктивні та суб'єктивні чинники. Структура музичного сприйняття. Образ та символ. Стиль та жанр у сучасній художній практиці. Рівні художньої комунікації (реальна, мішана, віртуальна). Можливість застосування категорій інших видів мистецтв у музикознавчому просторі. Понятійна система мистецтвознавства та шляхи її впровадження у соціально-культурні форми, медіапростір, просвітництво та освіту.

4. Структура навчальної дисципліни

Назва розділу і теми	Практ.	Лабор.	Індив.
Вступне заняття	2		
Сутність концепту «мистецько-художня практика»	2		
Сучасні художні практики як комплекс творів різних видів мистецтва, об'єднаних параметрами посткласики	2		
<i>Разом за темою 1</i>		6	

Основні форми художньої практики та їх стратегічні цілі.	2		
Динамичні та процесуальні практики.	2		
Статичні практики.	1		
Особливості публічного простору та навігаційна роль мистецтвознавця.	2		
<i>Разом за темою 2</i>	7		
Сутність креативних компетентностей мистецтвознавця.	2		
Застосування елементів арт-мистецької журналістики та комунікації	2		
Нетипові й контраверсійні практики та розширення меж мистецтва.	2		
<i>Разом за темою 3</i>	6		
Кураторство як одна з основних форм соціокультурної активності мистецькознавця	2		
Різноманітність функцій куратора у сучасній культурі	2		
Реалізація проекту як основна мета діяльності куратора	2		
<i>Разом за темою 4</i>	6		
Зміст мистецтвознавства у практичному спрямуванні	2		
Онтологія, гносеологія та аксіологія мистецтва.	2		
Рівні художньої комунікації (реальна, мішана, віртуальна)	2		
<i>Разом за темою 5</i>	6		
Усього годин	30		

**5. Теми лекційних занять
навчальним планом не передбачені**

**6. Теми лабораторних занять
навчальним планом не передбачені**

**7. Теми індивідуальних занять
навчальним планом не передбачені**

8. Самостійна робота

<i>Назва розділу і теми</i>	<i>Усього годин</i>
1. Художня практика: історичні питання.	5
2. Міждисциплінарні аспекти художньої практики.	10
3. Визначення цілей форм художньої практики у мистецтвознавстві.	5
4. Особливості динамичної та процесуальної практики.	5
5. Особливості статичної практики	5
6. Діяльність мистецтвознавця у публічного простору арт-практик.	5
7. Шляхи формування власних креативних компетентностей мистецтвознавця.	5
8. Засоби та прийоми застосування елементів арт-мистецької журналістики та комунікації	5
9. Форми нетипової та контраверсійної практики та розширення меж мистецтва.	5
10. Види мистецького кураторства і соціокультурна активність мистецькознавця	5
11. Різноманітність функцій куратора та фундаментальна професійна обізнаність.	5
12. Реалізація мистецького проекту : засоби, прийоми, комунікативні стратегії.	10
13. Зміст мистецтвознавства у практичному спрямуванні	5
14. Онтологія, гносеологія та аксіологія мистецтва.	10
15. Рівні художньої комунікації (реальна, мішана, віртуальна)	5
Усього годин	90

10. Методи навчання

Активні, вербальні, наочні, практичні, проблемно-пошукові, дослідницькі, аналітичні, репродуктивні, розвивальні, індуктивні та дедуктивні.

11. Форми та методи оцінювання

Поточне оцінювання: академічні есе, виступи.

Підсумкове оцінювання: залік (тестування).

12. Критерії оцінювання

Кафедрою історії та теорії музики встановлені такі **критерії оцінювання** знань і компетентностей аспірантів з навчальної дисципліни:

Оцінка «A» («відмінно»):

- 1) високий рівень володіння теоретичними знаннями;
- 2) вільне застосування практичних навичок;
- 3) правильно, без жодної помилки виконані всі завдання.

Оцінка «B» («дуже добре»):

- 1) дуже добре знання теоретичного матеріалу;
- 2) вміння застосовувати теоретичні знання у практичних завданнях;
- 3) незначні помилки у виконанні завдань, наявність окремих неточностей.

Оцінка «C» («добре»):

- 1) достатня міра засвоєння ключових теоретичних понять;
- 2) окремі неточності й помилки при виконанні завдань.

Оцінка «D» («задовільно»):

- 1) наявність загальних теоретичних знань на рівні уявлень;
- 2) неточності та помилки при виконанні завдань.

Оцінка «E» («достатньо»):

- 1) наявність окремих уявлень про вивчений матеріал;
- 2) не виконано більшу половину завдань.

Оцінка «FX» («незадовільно з можливістю повторного складання»):

- 1) незнання більшої частини навчального матеріалу;
- 2) невміння застосовувати теоретичні знання на практиці;
- 3) майже повна неспроможність виконання завдань.

Оцінка «F» («незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни»):

- 1) відсутність будь-яких уявлень про вивчений матеріал;
- 2) неспроможність виконати жодне завдання.

13. Методичне забезпечення

- 12.1. Інтерактивний комплекс навчально-методичного забезпечення.
- 12.2. Друковані та електронні нотні матеріали.
- 12.3. Відеоматеріали з різних видів мистецтва.
- 12.4. Аудіо- та відеозаписи музичних творів різних стилів та жанрів.
- 12.5. Майстер- класи відомих викладачів та виконавців (відеозаписи).

14. Рекомендована література

Основна

1. Адамчик М. Полный справочник по всей мировой культуре и искусств. 2010. 512 с.

2. Альтшуллер Б. «Авангард на выставках. Новое искусство в ХХ веке», пер. Е. Курова, Москва: Ad Marginem, 2001.
3. Ассман А Простори спогаду. Форми та трансформації культурної памяті . Київ: Ніка-Центр, 2012
4. Бычков В. Лексикон нонкласики. Художественно-эстетическая культура XX века. М.: РОССПЭН, 2003.
5. Вёльфлин Г. Основные понятия истории искусств. СПб., 1994. 235 с.
6. Виппер Б. Р. Введение в историческое изучение искусства. М., 2004. 257 с.
7. Гомбрих Э. История искусства. М., 1998.
8. Голод І. Мистецтвознавство у національній освіті України. Мистецька школа в системі національної освіти України : навч.-метод. Посібник. Львів: Брати Сиротинські і К, 1999. С. 15-25.
9. Грайс Б. Массовая культура утопии. <http://art1.ru/art/massovaya-kultura-utopii/>.
10. Ефимова А. Современные художественные практики в пространстве города как средство актуализации коллективной культурной памяти. [https://journals.cultcenter.net/index.php/culture/article/view/53 >](https://journals.cultcenter.net/index.php/culture/article/view/53).
11. История искусства. Ред. Е.В. Федотова. Т. 1. М., 2012
12. История искусства. Ред. Е.В. Федотова. Т. 2. М., 2013
13. Кара-Васильєва Т. Сучасне українське мистецтвознавство: новий погляд, переосмислення та наукова координація. Вісник НАН України. 2014. № 8. С. 33-39.
14. Клековкін О. Ю. Мистецтво: Методологія дослідження: Методичний посібник / Інститут проблем сучасного мистецтва Національної академії мистецтв України. — К.: Фенікс, 2017. 144 с.
15. Лагутенко О. А. Українське мистецтво ХХ століття: проблеми мистецтвознавчої методології. Вісник ДАКККиМ, № 4. К. : Міленіум, 2003. С. 29-34.
16. Леонова Г. Ю. Процессуальность как эстетический принцип современной художественной практики: дисс. ... канд. философских наук: 09.00.04. Химки-6, 2015. 177 с.
17. Лефевр А. Социальное пространство // Неприкосновенный запас. 2010. 2 (70). <http://magazines.russ.ru/nz/2010/2/le1.html>
18. Матоліч І. Проблематика сучасного мистецтвознавства України. ВІСНИК Львівської національної академії мистецтв. Вип. 34. С.41-51.

19. Мигунов А. С., Ерохин С. В. Алгоритмическая эстетика. СПб., 2010. С. 71-109.**[4]**
20. Миронова Т. Память как отношение: художественные практики исследования территории. URL: <https://placeofart.ru/statja-24>.
21. Ривліна В. Медіатизація мистецтва: комунікаційні аспекти. дисс. канд наук із соціальних комунікацій. Дніпро, 2021.
22. Словарь искусствоведов. Dictionary of Art Historians Википедия site:buildwiki.ru.
23. Пьеге-Гро Н. Введение в теорию интертекстуальности : пер. с фр. / общ. ред. и вступ. ст. Г. К. Косикова. М., 2008. С. 55-56.
24. Сотська Г., Шмельова Т. Словник мистецьких термінів. Херсон: Видавництво «Стар», 2016.52 с.
25. Топография популярной культуры. Сост. А. Розенхольм, И. Савкина. 2015. 408 с.
26. Шевнюк О.Л. Історія мистецтв: навч. посібник. К. Освіта України, 2015.
27. Шмагало Р. Українське мистецтвознавство початку ХХІ століття в сутінках оптимізації. *Мистецтвознавство'2015* : наук. збірн. Львів : CKIM, 2015. С. 81-88.
28. History of Art history in Central, Eastern and South-Eastern Europe: Jubilee International Conference celebrating The 200 Anniversary of the First Lecture on the History of Art at Vilna / Vilnius University (14– 16 September, 2010). Torun', 2012.– Vol. 1– 300 s., Vol. 2– 286 p.